

Pohledy finančního a nefinančního sektoru na zavedení eura v České republice

Ing. Karel Mráček, CSc.

Institut evropské integrace, NEWTON College, a. s.

Vědeckopopularizační seminář

Společná evropská měna, ekonomický růst a sociální soudržnost

Brno, 12. listopadu 2010

Tento seminář je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

KMráček10

Pohledy finančního sektoru na zavedení eura v ČR

- Zavedení eura : **různé zájmové skupiny – jejich pohledy**: komu více, komu méně prospěje (jejich bilance nákladů a výnosů vstupu do eurozóny)
- **Komerční banky** jako podnikatelské subjekty
 - posuzování nákladů a výnosů
- **zavedení eura pro komerční banky určité transakční náklady**
zejména bezhotovostní platební styk (přechod od korunového k eurovému)
 - ✓ *korunové účty - převážná většina*
 - ✓ *více než 95 % plateb - „domácí“ platby (mezi bankami v rámci ČR)*
 - ✓ *přes 80 % konverzí na českém bankovním trhu – mezi CZK a EUR*

Pohledy finančního sektoru na zavedení eura v ČR

- náklady na převod („hromadná změna“) z CZK na EUR ve všech bankovních systémech vedoucích účty a zpracovávajících transakce (systémy platebního a zúčtovacího styku) – scénář „velký třesk“;
- zahájení konverze implementací duálního zobrazení v CZK a EUR počátečního a konečného zůstatku na účtech (přepočítací koeficient) – zhruba 6 měsíců před zavedením eura, směnárenské operace ještě v té době podle aktuálního kurzu;
- SIPO apod. (spolupráce s Českou poštou, s.p. – smluvní a jiné úpravy);
- konverze nejen u účtů, ale i u platebních karet a jiných platebních instrumentů;

Pohledy finančního sektoru na zavedení eura v ČR

- *zavedení eura jako měny v ČR spojeno se změnami v IT systémech bank, v oblasti platebních karet a kanálů elektronického bankovníctví...*
- vydání nových ceníků bank s duálním oceněním (varianty) před zavedením eura;
- informování klientů
- **zavedení eura do hotovostního oběhu** (dotace hotovostí, stahování CZK z oběhu....logistika)
- *Projeví se zavedení eura ve zvýšení nákladů pro klienty bank (v rámci vyšších poplatků)?*
- **Dopady na další finanční instituce** (konverze cenných papírů, pojišťovny...)

Pohledy finančního sektoru na zavedení eura v ČR

Dopady na výnosy bank

- *významné snížení poplatků za zahraniční platební styk*, převody v zahraničních měnách
 - zahraniční platby dražší a složitější
 - EU směřuje k systému SEPA:
 - ✓ platby v rámci celé eurozóny považovány za tuzemské a jako tuzemské zpoplatňovány;
 - ✓ požadavek na členské země po vstupu do eurozóny;
 - ✓ některé banky v ČR se již zapojily.
- *menší počet účtů* (dopad na poplatky získané za vedení účtů)
- Odhadované výnosy bank v oblasti platebního styku a účtů, které by byly dotčeny zavedením eura – 20 mld až 30 mld Kč.
- Dále *odpadá zajištění (hedging) kurzového rizika pro budoucí příjmy v eurech* (pro podnikatelskou sféru).

Pohledy finančního sektoru na zavedení eura v ČR

- **SEPA – JEDNOTNÁ OBLAST PRO PLATBY V EURECH**

Vize **SEPA** (Single Euro Payments Area) byla zformulována v roce 2002, kdy evropské banky a asociace vydaly následující prohlášení:

„My, evropské banky a Asociace evropského úvěrového sektoru:

- sdílíme společnou vizi, že platby v Evropě jsou domácími platbami

- spojujeme své síly s cílem naplnit tuto vizi k užitku evropských klientů, průmyslu, jakož i bank, a proto

- zavedeme naši „Jednotnou oblast pro platby.“

- Cílem SEPA je integrovat platební styk v EU tak, aby klienti při platbách v budoucnu nemuseli rozlišovat, zda se jedná o platbu vnitrostátní nebo přeshraniční, pro obojí mají platit stejné základní podmínky. **SEPA se týká pouze plateb v eurech.**
- Nutným předpokladem vzniku Jednotné oblasti pro platby v eurech „SEPA“ je harmonizace právního prostředí v EU. Tento potřebný právní rámec zakotvila Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu. V ČR byly požadavky Směrnice promítnuty do nového zákona o platebním styku (č. 284/2009 Sb.), účinného od 1. listopadu 2009. Postupná realizace v EU od roku 2008.

Pohledy finančního sektoru na zavedení eura v ČR

- **Pozice ČNB**

- přijetí eura jako politické rozhodnutí;

- ztráta samostatné měnové politiky

(se zánikem české koruny zaniká i pravomoc ČNB provádět měnovou politiku, bude určována ECB z pohledu eurozóny jako celku, nikoli podle aktuálních potřeb české ekonomiky);

- to považováno i za určité ochuzení nástrojů makroekonomické stabilizační politiky

(na druhé straně vysoká otevřenost české ekonomiky /obchodní i finanční/ - již dnes výrazné omezení autonomního rozhodování o domácích úrokových sazbách)

Pohledy nefinančního sektoru na zavedení eura v ČR

- **vysoká obchodní a vlastnická provázanost české ekonomiky s eurozónou** (po vstupu Slovenska eurozóna partnerem pro téměř 70 % českého vývozu a více než 60 % dovozu; relativně vysoký podíl PZI ze zemí eurozóny)
 - umocňuje přínosy z odstranění možných výkyvů vzájemného měnového kurzu;
- podniky pocítují apreciační trend měnového kurzu CZK k EUR (nižší zisky, reálné riziko dopadu na zaměstnanost a obchodní bilanci)
- **určité rozdíly v pohledu na euro - v závislosti, zda exportující / importující podnik, subdodavatelé na českém trhu, na velikosti podniku** (různé segmenty nefinančního sektoru)
- hospodářská recese – zájem na euru zdánlivě trochu do pozadí

Pohledy nefinančního sektoru na zavedení eura v ČR

- V dokumentu **Svazu průmyslu a dopravy ČR** Agenda 2010: 10 priorit pro budoucnost ČR - požadavek:
Vytvořit nejpozději do roku 2012 podmínky pro přijetí společné evropské měny jako důležitého předpokladu pro posílení exportních aktivit ČR. Podílet se na formulování pravidel pro fungování společné měny a jejich dodržování.
- Podpora euru i ze strany Hospodářské komory ČR.
- Podle výsledků průzkumu Asociace malých a středních podniků a živnostníků (květen 2010) – ale jen 20 % malých a středních podnikatelů si přeje rychlé zavedení eura /v kontextu proexportních opatření/ (ve výsledcích průzkumu se zřejmě projevil vlivy hospodářské recese, obavy spojené s Řeckem a jeho pomocí a též , že řada malých firem neexportuje).

Pohledy nefinančního sektoru na zavedení eura v ČR

- Přejchod na euro v podnikovém sektoru – *nemalé vynaložené náklady* (i když *vesměš jednorázové*)
 - úprava informačních systémů;
 - přecenění zboží, vydání nových cenových katalogů;
 - úpravy smluv, faktur a dalších instrumentů;
 - vyškolení zaměstnanců;
 - a mnoho dalších úkonů.
- Každý podnik si bude tyto náklady *hradit z vlastních zdrojů*.
- **z odkladu eura náklad ušlých příležitostí** (manažerské pojetí nákladů)
- *Nižší bankovní náklady* (zahraniční platební styk, zajištění /hedging/ kurzového rizika pro budoucí příjmy v eurech ad.)
- *Trvalé výnosy*

Obyvatelstvo v ČR a zavedení eura

- **Postoj české veřejnosti k euru se podle průzkumů STEM zhoršuje – podpora zavedení eura v ČR v roce 2010 nejnižší od roku 2005** (proti zavedení eura 70 % respondentů – určitě proti 38 %, spíše proti 32 %; naopak určitě pro 9 %, spíše pro 21 %).

Možný vliv na tyto výsledky – zprávy, že stabilitu eura ohrožuje zadluženost některých členských států EU a nedůvěra bank v jejich solventnost.

- Podle průzkumu se 70 % respondentů cítí být Evropany; v perspektivní budoucnost EU věří jen 48 % respondentů. (Korelace mezi přijetím eura a pozitivním nebo skeptickým vnímáním EU).
- *Riziko vnímané inflace* (opatření proti zvyšování cen).
- Účinné komunikační aktivity a kampaně (nikoli plošné, respektovat odlišné subjekty; co se bude dělat pro ochranu občana a spotřebitele).

Děkuji za pozornost

Ing. Karel Mráček, CSc.

mracek@avo.cz